

De vaste commissie voor Financiën heeft op 15 januari 2016 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over zijn brief van 7 december 2015 betreffende de Kostenkaders DNB en AFM 2016 – (Kamerstuk 33 957, nr. 21).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Elferink

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de kostenkaders van De Nederlandsche Bank (DNB) en Autoriteit Financiële Markten (AFM) voor 2016. Bij de Wet Bekostiging Financiële Toezicht (Wbft) in 2014 hebben de leden van de VVD-fractie al duidelijk aangegeven dat de ongebreidelde groei van de toezichtkosten in de financiële sector moet worden beteugeld. Daarom hebben de leden van de VVD-fractie nog een aantal vragen over de Kostenkaders van DNB en AFM in 2016.

De leden van de VVD-fractie lezen dat DNB zich bewust is van het belang van een zorgvuldige kostenbeheersing en daar ook naar handelt. De leden van de VVD-fractie vinden het positief dat DNB een aantal intensiveringen en nieuwe taken kan uitvoeren zonder dat daarvoor aanvullend budget nodig is. Dit leidt dus niet tot een uitbreiding van de toezichtkosten. Waarom is dat bij de AFM niet gelukt? In hoeverre is de AFM zich ook bewust van het belang van kostenbeheersing? Waarom kunnen de in de bijlage genoemde «mutaties takenpakket» niet zonder uitbreiding van de kosten worden uitgevoerd en dus door herprioritering worden opgelost? Is de Minister bereid om de AFM eventueel een taakstelling op te leggen? Zo nee, waarom niet?

In de brief aan de Eerste Kamer d.d. 25 augustus 2015 heeft de Minister aangegeven met ingang van 2017 voor het nieuwe kostenkader een efficiencytaakstelling op te leggen aan de toezichthouders. De leden van de VVD-fractie zijn voorstander van een dergelijke efficiencytaakstelling. Waarom kan deze efficiencytaakstelling niet eerder worden opgelegd? Hoe groot gaat de taakstelling worden?

De leden van de VVD-fractie lezen dat er voor de Wet variabele pensioen-uitkering ook extra budget wordt gevraagd door de AFM. Waarom kan dit niet door een herschikking of herprioritering van activiteiten van de AFM plaats vinden, zodat er geen extra budget nodig is? Welke taken kunnen worden geschrapt of ingekrompen bij de AFM als het gaat om pensioenfondsen bijvoorbeeld als gevolg van een kleiner aantal pensioenfondsen? Gaat het bij de extra taken voor de Wet variabele pensioenuitkering om handhaving of om beleid, kan daarvan een nadere uitsplitsing gegeven worden? In hoeverre is het benodigde toezicht bij deze wet afhankelijk van de uiteindelijke bepalingen over beleggingsbeleid en zorgplicht? Wanneer zijn deze bekend en waarom kunnen de kosten dan nu al geschat worden?

Wanneer gaan de nieuwe taken van de AFM zoals opgenomen in de bijlage in, want een deel van de wetsvoorstellen ligt nog niet eens bij de Tweede Kamer voor? In hoeverre gaat het hier om extra kosten voor een geheel jaar? Indien de wetsvoorstellen waaruit de nieuwe taken voortkomen in 2016 in de Eerste Kamer worden aangenomen, mag de AFM van de Minister de begrote € 0,9 miljoen voor nieuwe taken inzetten. Hoe gaat de Minister om met het gegeven dat later dan verwacht van start wordt gegaan met de nieuwe taken van de AFM, worden dan de begrote kosten navenant verminderd (bijvoorbeeld een halvering als het per 1 juli 2016 in zou gaan)? Is de Minister bereid om de extra kosten te schrappen zolang de wetten nog niet zijn aangenomen door het parlement? Zo nee, waarom niet? De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat budget voor nieuwe taken niet op voorhand mag worden opgenomen, eerst moet wetgeving worden afgerond en in het navolgende jaar, na goedkeuring van de kostenkaders, pas opgenomen in de begroting van de toezichthouder.

Bij het kostenkader van de AFM heeft het adviserend panel in algemene zin aandacht gevraagd voor het belang van een begroting binnen het kostenkader. Wat wordt daar precies mee bedoeld? Wat was de aanleiding voor de algemene opmerking? Is het kostenkader in 2015 (of 2014) overschreden?

AFM heeft een loonmutatie van € 3,3 miljoen op een totaal basisbedrag van € 87,2 miljoen, terwijl DNB een lagere loonmutatie van € 1,9 miljoen heeft op een hoger totaal basisbedrag van € 147,4. Dat lijkt tegenstrijdig. Welke verklaring is er voor het grote verschil, en dus de veel hogere loonmutatie bij de AFM (ook nog eens over een lager totaal basisbedrag)?

Hoe moeten de verhogingen van AFM en DNB van respectievelijk € 4,1 miljoen en € 6 miljoen gezien worden tot het in 2014 aangenomen amendement Aukje de Vries over het stijgen van de toezichtkosten met maximaal inflatie?

Wat is de mutatie vanwege Europees toezicht bij de AFM van € 0,5 miljoen?

DNB heeft gevraagd om een deel van de eenmalige kosten in 2015 (€ 5 miljoen) voor werkzaamheden van het SSM over te hevelen naar 2016. De leden van de VVD-fractie lezen dat de kosten lager uitvallen dan aanvankelijk begroot (€ 3,6 miljoen in plaats van € 5 miljoen). In de begroting voor 2016 staat echter een (overgeheveld) bedrag van € 3,6 miljoen. Waarom staat er in de begroting 2016 nog een bedrag van € 3,6 miljoen? Hoe moet dit tot elkaar gezien worden? Hoeveel van de € 5 miljoen euro is in 2015 uitgegeven, en hoeveel gaat er nog in 2016 uitgegeven worden? Welke activiteiten moeten in 2016 nog worden uitgevoerd, die oorspronkelijk in 2015 waren gepland?

Bij de brief is ook gevoegd de «Uitkomst Bottom-up analyse banktoezicht DNB» (samenvatting), die was toegezegd voor medio 2015. Hieruit blijkt dat er enkele intensiveringen nodig zijn, naast een aantal taken waarvoor de capaciteit gelijk gehouden wordt. De leden van de VVD-fractie hadden het logisch gevonden dat er ook een aantal extensiveringen mogelijk zouden zijn, omdat de ECB een aantal taken van DNB overneemt in het kader van het Europees banktoezicht. Waarom is dit niet mogelijk gebleken? Want nu komt er feitelijk alleen maar extra toezicht bij en het lijkt het dus eigenlijk dubbel toezicht te worden. In hoeverre vindt de Minister dit wenselijk? In principe zouden de leden van de VVD-fractie het namelijk logisch vinden dat het geheel zo veel mogelijk «kostenneutraal» zou kunnen worden doorgevoerd, namelijk dat de toezichtkosten die nu gemaakt worden door de ECB in mindering komen op de toezichtkosten door DNB.

Hoeveel toezichtkosten betalen de banken nu voor het ECB-toezicht? Hoeveel stijgen de ECB-kosten in 2016 (absoluut en procentueel) voor de Nederlandse banken? Waarom is er in de analyse niet gekeken naar waar efficiency valt te behalen om de toezichtkosten zo beperkt mogelijk te houden, zoals vorig jaar is aangekondigd?

Hoeveel zijn de administratieve lasten en hoeveel zijn de rapportageverplichtingen voor de banken toegenomen met het Europees banktoezicht? Wat doet de Minister van Financiën er aan om de kosten voor het Europees banktoezicht en de rapportageverplichtingen voor de banken te beperken?

De verwachting is dat bekostigingssystematiek van de Europese toezichthouders (EBA, ESMA en EIOPA gaat veranderen. Op dit moment betalen de nationale toezichthouders 60% (en in Nederland dus de bedrijven zelf)

en de Europese Commissie 40%. Wat is de planning van dit traject? Wat is daarbij de inzet van de Minister? Hoe wordt de Tweede Kamer daarover geïnformeerd? In hoeverre gaan hogere Europese toezichtkosten gepaard met navenant lagere Nederlandse toezichtkosten? Zo nee, waarom niet? Hoeveel betalen de Nederlandse toezichthouders AFM en DNB op dit moment aan de verschillende Europese toezichthouders (graag uitgesplitst naar toezichthouder EBA, ESMA en EIOPA en de afzonderlijke financiële sectoren)?

Waarom heeft de AFM niet net als DNB een inhoudelijke brief en onderbouwing gestuurd aan het Ministerie van Financiën over het kostenkader 2016?

In het algemeen overleg regeldruk en nieuwe toetreders heeft de Minister van Financiën toegezegd te komen met de mogelijkheden om de toezichtkosten voor kleine en nieuwe bedrijven (o.a. startups/fintech en alternatieve financieringsvormen) te verlagen. Wanneer komt de Minister daartoe met een voorstel?

De groep adviseurs en bemiddelaars, met vaak kleine bedrijven, dragen behoorlijk bij aan de totale kosten van de AFM. Hoeveel is de bijdrage van deze groep in totaal? In hoeverre is dit nog proportioneel?

Deze brief zegt niets over de kosten voor het toezicht die worden gemaakt door organisaties en sectoren die onder toezicht staan voor bijvoorbeeld het aanleveren van rapportages en het voldoen aan andere verzoeken vanuit de toezichthouders. Hoe groot zijn deze kosten bij benadering per toezichthouder en sector? En lopen deze kosten elk jaar verder op? Is hierin enige trend waarneembaar? Kan hiervan een overzicht worden gegeven?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de voorgestelde kostenkaders en begrotingen van de AFM en DNB. De genoemde leden hebben hierover nog de volgende opmerkingen.

De leden van de PvdA-fractie vinden dat voorkomen moet worden, dat de samenleving nog een keer opdraait voor verliezen in de financiële sector. Streng toezicht op de financiële sector is onontbeerlijk om het nemen van excessieve risico's te beperken. De leden van de PvdA-fractie kunnen dan ook instemmen met de voorgestelde kostenkaders en begrotingen van de AFM en DNB.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief over de kostenkaders voor DNB in AFM in 2016. Zij maken van de gelegenheid gebruik tot het stellen van enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat DNB meer inzet moet plegen voor het ECB toezicht en dat de maatstaf hiervoor de benchmark van de balansgrootte van de sector in een land is. Deze leden vragen waarom hiervoor is gekozen en niet voor een meer risicogerichte benadering, waardoor vooral meer toezicht wordt gevraagd van toezichthouders uit landen waar de sector een hoog risicogehalte kent. Nederland immers, waar de bankbalansen tot grote hoogte stijgen met veel hypotheeklen, heeft een relatief veilige bankensector en het kan toch niet zo zijn dat Nederland door deze specifieke eigenschap ook op dit terrein weer meer moet gaan bijdragen aan een Europese instantie?

De leden van de CDA-fractie vragen naar de controle op de ECB, hoe wordt gecontroleerd of de kosten van het ECB-toezicht terecht zijn en niet bijvoorbeeld efficiënter kan worden gewerkt?

De leden van de CDA-fractie constateren dat het rekeningresultaat van DNB over 2015 een onderschrijding laat zien, en dat niet voor de eerste keer. Waarom moet dan toch weer het DNB-budget worden uitgebreid, terwijl er in eerdere jaren ook argumenten waren om het budget uit te breiden en toen dus bleek dat er een onderschrijding resulteerde?

Tenslotte vragen de leden van de CDA-fractie naar de kosten die kleinere instellingen betalen voor het AFM en DNB-toezicht. Uit de brief van de Minister blijkt dat de stijgende kostenkaders met name worden veroorzaakt door stijgende kosten voor grotere instellingen, bijvoorbeeld banken die onder ECB-toezicht staan. Hoe voorkomt de Minister dat het juist de kleinere instellingen zijn die hiervoor extra worden aangeslagen, terwijl men niet verantwoordelijk is voor de gestegen kosten? En echt tenslotte vraagt het CDA, hoe de Minister van Financiën voorkomt dat het zelfrijzend bakmeel van werkzaamheden van toezichthouders op een gegeven moment tot stilstand kan worden gebracht of zelfs kan worden teruggebracht. Welke begaanbare sporen ziet de Minister van Financiën hiervoor?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief over de kostenkaders van DNB en AFM over het jaar 2016 en de achterliggende documenten.

Naar aanleiding van het genoemde punt brengen de leden van de PVV-fractie het volgende naar voren.

Allereerst merken de leden van de PVV-fractie op dat DNB een verzoek heeft gedaan om een gedeelte van het budget van € 5 miljoen dat zij in 2015 heeft ontvangen in verband met het opstarten van het Single Supervisory Mechanism (SSM), maar niet heeft kunnen gebruiken, in 2016 alsnog in te zetten. Dit omdat een deel van de werkzaamheden pas in de loop van 2015 op gang zijn gekomen en daardoor een langere doorlooptijd kennen. De leden van de PVV-fractie vragen de Minister van Financiën of hij verwacht dat hierdoor volgend jaar opnieuw extra kosten in rekening zullen worden gebracht i.v.m. het SSM.

Voorts merken de leden van de PVV-fractie op dat de onderschrijding van 2015 in 2016 zal worden teruggegeven aan de sector. De leden van de PVV-fractie willen weten hoe dit bedrag zal worden verdeeld en wanneer de uitbetaling precies plaats zal vinden.

Tevens stellen de leden van de PVV-fractie vast dat DNB aangeeft dat aangezien nog niet alle processen volledig in gang zijn gekomen en DNB nog steeds nieuwe praktijkervaring opdoet met het functioneren van het SSM, op dit moment niet met zekerheid kan worden vastgesteld in welke mate de extra kosten in de opbouwfase 2015–2016 een tijdelijk of structureel karakter zal hebben. De leden van de PVV-fractie vragen hier nader op in te gaan. Wat voor effect zal het op de bankensector hebben als de extra kosten voor het functioneren van het SSM een structureel karakter krijgen?

Verder willen de leden van de PVV-fractie weten hoeveel de totale door de financiële sector te betalen toezichtskosten toenemen als gevolg van het SSM.

Tevens willen de leden van de PVV-fractie weten welke toezichtstaken door de ECB zijn overgenomen en waarom de daaraan verbonden kosten van DNB niet op het totale DNB-budget in mindering zijn gebracht.

Ook merken de leden van de PVV-fractie op dat DNB in samenwerking met het Ministerie van Financiën werkt aan aanscherping van de Wet toezicht trustkantoren en onderliggende regelgeving om onder meer de meest risicovolle activiteiten uitvoeren te voorkomen of te beëindigen. De leden van de PVV-fractie vragen de Minister hier nader op in te gaan. Wanneer krijgt de Kamer het resultaat hiervan te zien?

Daarnaast merken de leden van de PVV-fractie op dat DNB heeft aangegeven dat op het moment van het opstellen van de begroting 2016 er nog veel onduidelijkheid bestaat over de exacte implicaties van de nieuwe Richtlijn voor het depositogarantiestelsel (DGS). De DGS-kosten voor 2016 zullen nog binnen de DNB-brede begroting worden opgevangen. De leden van de PVV-fractie vragen of dit betekent dat DNB in het vervolg extra geld nodig zal hebben voor de uitvoering van de nieuwe Richtlijn. Kunt u hier nader op ingaan?

Ten slotte vragen de leden van de PVV-fractie de mutatie kosten van AFM vanwege Europees toezicht (€ 0,5 mln.) nader te onderbouwen.